

1200 portretów białostockich Żydów ożywi kamienicę przy Młynowej

W Białymstoku przy ul. Młynowej 2 stoi stara kamienica. Od lat jest opuszczona, ale 28 sierpnia, w szabasowy wieczór, o godz. 19.30 powrócą do niej rabini i kramarze, pobożne Żydówki, syjonistyczni radykałowie i inni Białystokerzy wprost z kart albumu Davida Sohna. Zapraszamy na ten moment.

Portrety, wydrukowane na wielkoformatowych banerach, przykryją niemal cały budynek z trzech stron. Są to reprodukcje z książki „BIALYSTOK. PHOTO ALBUM OF A RENOWNED CITY AND IT'S JEWS THE WORLD OVER”, wydanej w 1951 roku w Nowym Jorku przez Davida Sohna. Mister Bialystoker, bo tak był nazywany, zebrał w nim 1200 portretów białostockich Żydów.

Na wielokrotnych powiększeniach książkowych fotografii widać wyraźnie punkciki farby ze starej drukarskiej maszyny. Zdjęcia z bliska są mało czytelne. To kwestia techniczna, ale nie tylko. Potrzeba dystansu, żeby wyraźnie zobaczyć całość. Trochę tak jak w naszych relacjach z Żydami, którzy w dramatycznych zazwyczaj okolicznościach opuszczali swoje domy i Białystok. Dla wielu z nich pozostał jednak najważniejszym miejscem na świecie, jak dla Davida Sohna, czy Israela Bekera, dyrektora żydowskiego teatru Habima, który wyznał: „Ja nie jestem po prostu z Białegostoku, ja jestem Bialystoker, a to znaczy dużo więcej”.

Na tablicach w bramie budynku wymienione zostaną z imienia i nazwiska (jeśli były znane) wszystkie osoby, których portrety pojawią się na kamienicy. Będą tam też zamieszczone informacje o projekcie, fragment gazety w jidysz i żydowskie afisze. Jeden z nich zaprasza na mecz piłki nożnej, w którym przeciw Wiśle Kraków zagrać miały zjednoczone siły Żydowskiego Klubu Sportowego i polskiego Strzelca. Znajdzie się tam też tekst poświęcony Davidowi Sohnowi.

Mister Bialystoker

David Sohn urodził się w 1890 roku w Białymstoku przy ul. Jurowieckiej, jako ósme, najmłodsze dziecko pobożnego Mojsze i przedsiębiorczej Nechome. Kiedy skończył 21 lat wyemigrował do Stanów Zjednoczonych. W Nowym Jorku był malarzem, krawcem, kuśnierzem, w końcu dziennikarzem. Zasłynął z żarliwej przemowy, wygłoszonej 17 lipca 1919 roku przy East Broadway 246 w Nowym Jorku. Przekonał wówczas wszystkie zwaśnione żydowskie frakcje, że trzeba pomóc Białemustokowi, zamienionemu przez I wojnę światową w gruzowisko i zapoczątkował transatlantycki ruch przewożenia walizek amerykańskich dolarów dla biednych współbraci w Białymstoku. Jego największym dziełem była jednak budowa Ośrodka Białostocki (Bialystoker Center). Otwarty z pompą w 1923 roku stał się wzorcową instytucją społeczną amerykańskich Żydów. Jako dom starców działa do dziś. Sohn przez ponad pół wieku był jego dyrektorem wykonawczym. W latach 40, po Shoah, kiedy w Białymstoku nie było już szans na odbudowę żydowskiego życia, David Sohn zaczął zbierać dokumenty i zdjęcia od Bialystokerów rozsianych po całym świecie, by

zbudować rodzinnemu sztetl pomnik w postaci książki. W „BIALYSTOK. PHOTO ALBUM” znalazło się 1200 fotografii Żydów z Białegostoku z lakonicznymi opisami, bowiem autor uważał, że do wielojęzycznej diaspory obraz trafi lepiej niż słowo.

Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej WIDOK

Projekt powstał w ramach realizacji Festiwalu WSCHÓD KULTURY/INNY WYM

[Powrót na stronę główną](#)

[Powrót do listy aktualności](#)